

## Ulkoasiainvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä tehdyn sijoitussuojasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä Vietnamin kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdystä sopimuksesta annetun lain kumoamisesta**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä tehdyn sijoitussuojasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä Vietnamin kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdystä sopimuksesta annetun lain kumoamisesta (HE 199/2022 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- kaupallinen neuvos Kimmo Sinivuori, ulkoministeriö
- tarkastaja Lotta Pennanen, ulkoministeriö

### HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

#### *Hallituksen esitys*

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä kesäkuussa 2019 allekirjoitetun sijoitussuojasopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Samalla esitetään kumottavaksi Suomen ja Vietnamin välisen sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki.

EU:n ja Vietnamin välinen sijoitussuojasopimus on luonteeltaan sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain Euroopan unionin toimivaltaan. Sijoitussuojasopimus neuvoteltiin rinnakkain EU:n ja Vietnamin välisen vapaakauppasopimuksen kanssa ja ne muodostavat yhdessä institutionaalisen kokonaisuuden. Sopimuksen tavoitteena on lisätä EU:n ja Vietnamin välisiä investointeja. Sopimuksesta on hyötyä suomalaisille ja eurooppalaisille sijoittajille, sillä se varmistaa korkeatasoisen suojan Vietnamiin tehtäville investoinneille. Sopimus ei

## **Valiokunnan mietintö UaVM 11/2022 vp**

rajoita osapuolten oikeutta harjoittaa sääntelyä ja pyrkiä saavuttamaan oikeutettuja politiikkata-voitteita.

EU:n ja Vietnamin välinen sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuksen osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen voimaansaattamista edellyttävien oikeudellisten menettelyjen suorittamisesta, elleivät osapuolet päivämäärästä toisin sovi. Sopimus korvaa voimaantullessaan Suomen ja Vietnamin kahdenvälisen sijoitussuojasopimuksen. Esitykseen sisältyvä laki sopimuksen voimaansaattamisesta ja Suomen ja Vietnamin kahdenvälisen sopimuksen voimaansaattamislain kumoamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

### **VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT**

Valtioneuvosto esittää, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä allekirjoitetun sijoitussuojasopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Samalla esitetään kumottavaksi Suomen ja Vietnamin välisen sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki. Sijoitussuojasopimus on luonteeltaan sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain Euroopan unionin toimivaltaan.

Sijoitussuojasopimuksen tavoitteena on lisätä taloudellista aktiviteettia EU:n ja Vietnamin välillä parantamalla sijoitusympäristöä osapuolten välillä. Sopimuksella varmistetaan sijoitusten suoja, ja se sisältää muun muassa sijoittajien sekä sijoitusten kohtelun standardit ja määräykset pakkolunastuksesta.

Sopimus turvaa samalla osapuolten lainsäädäntöoikeuden ja pyrkimykset saavuttaa oikeutetut politiikan tavoitteet, kuten kansanterveys, turvallisuus ja ympäristön suojele. Sääntelyoikeus on kirjattu varsinaisiin operatiivisiin sopimusmääräyksiin. Sääntely ei kuitenkaan saa tehdä tyhjäksi sopimuksen kohtuullista ja oikeudenmukaista kohtelua, kansallista kohtelua eikä suosituimmuuskohtelua koskevia velvoitteita. Lisäksi muuan muassa pakkolunastuksen määritelmää on täsmennetty tulkinnallisuuksien välttämiseksi.

Sopimuksen riitojenratkaisun riippumattomuutta, asiantuntevuutta ja avoimuutta on kehitetty. Sopimuksessa perustetaan uudistettu investointituomioistuinjärjestelmä, joka sisältää muutoksenhakumenettelyn. Sopimuksella perustettavan tuomioistuimen jäsenten tulee olla oikeudellisiin virkoihin asianmukaisen pätevyyden omaavia henkilöitä. Heille asetetaan lisäksi tarkat eettiset säännöt, jotka koskevat mm. riippumattomuutta suhteessa mihinkään hallitukseen tai muita eturistiriitoja.

Sijoitussuojasopimus, vuonna 2020 voimaan tullut vapaakauppasopimus sekä vuonna 2016 voimaan tullut kumppanuus- ja yhteistyösopimus muodostavat oikeusperustan EU:n ja Vietnamin välisille suhteille. Nämä kolme sopimusta tukevat määräyksillään EU:n ja Vietnamin välisen kaupan lisäämistä, kaupan edellytysten ja monenkeskisen kauppajärjestelmän vahvistamista sekä

## **Valiokunnan mietintö UaVM 11/2022 vp**

muun muassa hyvää hallintoa, verotusta ja rahoitusvalvontaa koskevaa yhteistyötä. Näin ollen sopimuksen arvioidaan voimaan tullessaan vaikuttavan suotuisasti, joskaan ei välittömästi Suomen talouteen ja suomalaisyritysten toimintaan. Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon.

Asiantuntijalausunnon mukaan viranomaisten toimintaan sopimus ei suoraan vaikuta. Sopimuksella perustetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien sekä muutoksenhakutuomioistuimien, joihin liittyvään seuranta- ja vaikuttamistyöhön tarvittavat henkilöstövoimavarat tulee varmistaa. Sopimuksella ei kuitenkaan ole mainittavia vaikutuksia viranomaisten toimintaan eikä henkilöresursseihin Suomessa.

Saadun selvityksen mukaan Vietnamista on tullut EU:n toiseksi suurin kauppakumppani Kaakkois-Aasian yhteistyöjärjestön (ASEAN) alueelle Singaporen jälkeen. Vietnam on yksi ASEANin nopeimmin kasvavista maista. Asiantuntijalausunnon mukaan vuonna 2020 voimaan tullut EU:n ja Vietnamin välinen vapaakauppasopimus on johtanut Suomen osalta merkittävään viennin kasvuun vuosien 2020 ja 2022 välisenä aikana. Suomen kauppataase Vietnamin kanssa on perinteisesti ollut alijäämäinen, mutta supistumaan päin edellä kuvatun viennin kasvun myötä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

## **VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS**

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 199/2022 vp tarkoitetun sopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan.*

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 199/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

## **Valiokunnan mietintö UaVM 11/2022 vp**

Helsingissä 26.10.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jussi Halla-aho ps  
varapuheenjohtaja Erkki Tuomioja sd  
jäsen Eva Biaudet r  
jäsen Inka Hopsu vihr  
jäsen Saara Hyrkkö vihr  
jäsen Johannes Koskinen sd  
jäsen Jouni Ovaska kesk  
jäsen Jaana Pelkonen kok  
jäsen Jussi Saramo vas  
jäsen Mikko Savola kesk  
jäsen Elina Valtonen kok  
jäsen Anu Vehviläinen kesk  
jäsen Anne-Mari Virolainen kok  
varajäsen Toimi Kankaanniemi ps  
varajäsen Pauli Kiuru kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jonna Laurmaa